

Всеволод Нестайко

В КРАЇНІ МІСЯЧНИХ ЗАЙЧИКІВ

Повість-казка

Розділ I

НУСЯ

Дівчинку звали Ганнуся. Але змалечку всі називали її просто Нуся. Була вона білявенька, голубоока, кирпата й дуже симпатична. От бувають такі — не вельми, може, й гарні, але страшенно симпатичні. Глянеш — і губи самі розтягуються у привітну усмішку. Це вже, як то кажуть, од Бога — така симпатія. Симпатичні вони не лише на обличчя, а й за вдачею симпатичні — щирі, доброзичливі, усміхнені. Тому їх люди й люблять. Бо вони люблять людей і завжди намагаються покращити людям настрій. Тато навіть склав про свою доню такого віршика:

"Як на тебе гляну, Нуся,—

То відразу усміхнуся".

Але сьогодні вранці Нуся сама була не в настрої. Бо наснився їй сон — дивний і тривожний... Буцімто стоїть вона уночі у страшному темному лісі. Поряд з нею маленький дідок, осяяний місячним сяйвом, що пробивається крізь віти. Дідок у червоному крислатому капелюсі, на ногах білі чоботи з високими, аж по саме нікуди, халявами. І сорочка-вишиванка біла. І штани білі. І борода й вуса сиві — бцйсьькі. Тому й видно його добре у темному лісі, хоч місячне сяйво осяває лише червоний капелюх. Дідок стоїть і гірко плаче. Сльози рясно течуть на вуса й бороду.

— Що трапилось, дідуню? Чого ви плачете? — питає Нуся.

— Ох! Як же мені не плакати, коли у мене таке горе!

— Що таке? А не можна чимось зарадити, допомогти?

— Може, ти й могла б допомогти, але... не захочеш,— зітхнув дідок.

— Чому?

— Та ні, не захочеш, не захочеш,— і дідок знову гірко заплакав.

— Та чого ви так думаєте? Якщо я тільки зможу, я...

— Тоді слухай...— почав дідок.

І раптом місячне сяйво згасло. І дідок пропав.

Нуся прокинулась.

Вона намагалася знову заснути, щоб додивитися той дивний сон. Але не змогла...

То ж звідки візьметься гарний настрій після такого сну?

Особливо прикро Нусі було те, що дідок виявив сумнів щодо її бажання допомогти. А вона ж якраз дівчинка чуйна, сердечна й зичлива. І у дитсадку завжди всім допомагала. І тепер у школі, у першому класі.

Нуся підійшла до відчиненого вікна й визирнула у сад. Почалися літні канікули, і Нуся жила з батьками на дачі, в маленькому дерев'яному будиночку на березі річки Трубіж. Тато й мама поралися на городі, їм було зараз не до Нусиних снів. Вона це розуміла.

Нуся зітхнула. Навіть і поділитися ні з ким.

— Як це ні з ким? А я? — почулося раптом.

Від шибки віддзеркалювався на підвіконня сонячний зайчик. Спершу це була просто мерехтлива сонячна плямка. І раптом на очах Нусі плямка перетворилася на живого сонячного зайчика, жовтого, пухнастого, з довгими вушками і коротеньким хвостиком.

— Ой! — вихопилося в Нусі.— Ти хто?

— Терентій! — сказав сонячний зайчик.

— Справді? — усміхнулася Нуся.— Той самий Терентій? З Країни Сонячних Зайчиків?

— Той самий.

Нуся колись читала про нього. Але не думала, що справді існує і Терентій, і та казкова Країна Сонячних Зайчиків.

— Існує. Аякже! — сказав Терентій.

— Ти що — читаєш думки? Я ще не сказала, тільки подумала, а ти...

— Авжеж читаю. І знаю, що тебе зараз турбує. Про сон твій знаю.

— Серйозно?! — зраділа Нуся.— А що той дідок хотів сказати?

— Цього я вже не знаю. Бо ж і ти не знаєш. А я тільки читаю твої думки.

— Що ж робити? — знову засмутилася Нуся.

— Не сумуй! — сказав Терентій.— Я попрошу мого друга місячного зайчика Олелька, і він тобі допоможе. Тільки доведеться чекати ночі. Бо місячні зайчики бувають тут лише вночі, коли світить місяць.

— А як же ти з ним заспілкуєшся? Вас же, сонячних зайчиків, тут уночі не буває. Ви ж, як сідає сонце, тікаєте у свою країну...

— Не хвилюйся. Подзвоню Олельку по чарифону в Країну Місячних Зайчиків. А він уже прийде до тебе уві сні й допоможе.

— Уві сні? — здивувалася Нуся.

— Авжеж. Місячні зайчики тим і займаються, що розносять людям сни. Прибігають до нас, у Долину Щасливих Сновидінь, беруть сни і розносять уночі тим, хто спить... Правда, їм весь час доводиться пильнувати, щоб їх не випередили агенти пана Морока — нічні кошмари. Ти ж знаєш, що пан Морок — Начальник Канцелярії Нічних Кошмарів, Перший Радник Королеви Глупої Ночі.

— Знаю. Але ж він і Володар Зландії.

— Так. Він приватизував Зландію. Але й від посади начальника Канцелярії Нічних Кошмарів не відмовився. Посідає дві посади.

— А ти думаєш, та біда, про яку говорив дідок у моєму сні, пов'язана з паном Мороком? — спитала Нуся.

— Може, й пов'язана... Буде видно...

— З ким це ти розмовляєш, доню? — гукнула раптом з городу мама.

Терентій одразу зник.

— Та просто так... граюся! — гукнула Нуся. ↵
Дорослим важко іноді пояснити справжність казкових подій і явищ.

Розділ II

МІСЯЧНИЙ ЗАЙЧИК ОЛЕЛЬКО. СОВА СОФІЯ ПАВЛІВНА ТА ПУГАЧ УХ СТЕПАНОВИЧ

Весь день Нуся з нетерпінням чекала вечора. І от нарешті...

Мама, як завжди, сказала Нусі: "На добраніч! Спи, донечко, спи!",
поцілувала, погасила світло в її кімнаті і вийшла.

У відчинене вікно зазирав рогатий місяць, з саду линули
запаморочливі пахощі матіоли, сюрчав цвіркунець, десь далеко валували
собаки.

З кімнати батьків лунали приглушені голоси, музика — батьки
дивилися телевізор.

Нуся, намагаючись заснути якнайшвидше, почала рахувати слонів
(так радив їй тато). На сімдесят сьомому слоні раптом почувся тоненький
голосок:

— Ти хотіла мене бачити?

Нуся так і не зрозуміла, чи це був уже сон, чи ще дійсність.

На підвіконні сидів маленький місячний зайчик — срібний, пухнастий,
з жовтими цяточками очей.

— Ти Олелько? — тихо спитала Нуся.

— Олелько,— мовив місячний зайчик.

— Терентій сказав, що ти можеш мені допомогти.

— Спробую. Але для цього доведеться тобі гайнути зі мною у Країну Місячних Зайчиків. Треба ж встановити, хто з наших приносив тобі вчорашній сон. Вони повинні подивитися на тебе.

— А далеко ваша країна?

— Далеченько. На захмарній вершині гори Селенга.

— А як же я туди дістануся?

— Справді. Треба подбати про транспорт. Пішки ти й за місяць туди не дійдеш. Стривай, я зараз повернусь,— і Олелько зник.

Нуся прислухалася.

Було тихо. Цвіркуни вже не сюрчали. І з кімнати батьків не линули голоси й музика. І смужки світла від дверей на підлозі не було. Певно, батьки вже спали.

"Як швидко,— подумала Нуся.— Я лише сімдесят сім слонів нарахувала, а вже..."

Далі Нуся подумати не встигла, бо враз на підвіконня нечутно опустилися й сіли два великих птахи. І знову з'явився місячний зайчик Олелько.

— Не бійся,— сказав Олелько.— Це наші друзі. Знайомся — сова Софія Павлівна і пугач Ух Степанович. Вони перенесуть тебе у Країну Місячних Зайчиків.

— Д-дуже приємно,— тремтливим голосом сказала Нуся, глянувши на величезні пазуристі лапи й могутні гачкуваті дзьоби Софії Павлівни та Уха Степановича.

— Тільки треба було б для зручності якесь сідало для дівчинки пристосувати,— сказала Софія Павлівна, повівши неморгаючими банькатими очима.

— А ми зніmemo онде гойдалку з дерева,— витріщив такі ж самі банькаті жовті очі Ух Степанович.

— Правильно! — сказав Олелько.— Одягайся! —
Це він уже Нусі сказав.

Повторювати було не треба. Нуся швиденько скинула нічну сорочечку і натягла шорти й маечку. А також взула кеди.

За цей час сова й пугач вже одв'язали з дерева гойдалку.

Нуся вилізла через вікно у сад. Сіла на гойдалку. Софія Павлівна та Ух Степанович з двох боків схопили мотузки лапами і знялися в небо.

У Нусі залоскотало в животі. Вона любила гойдатися. Але так високо гойдалка не підносилася ще ніколи.

Вони летіли в зоряному небі над лісами, річками, долинами, над містами і селами. Внизу мерехтіли ніколи не згасаючі вогні вокзалів, електростанцій, заводів, що працюють цілодобово. Он по залізниці рухається поїзд, наче іграшковий, а онде по шосе повзуть маленькі, теж наче іграшкові машини. Згори здається, що вони ледве пересуваються, а насправді ж вони мчать, як скажені.

Місячний зайчик Олелько сидів у Нусі на колінах.

— Наші вже повертаються,— сказав він.— Порозносили сні й повертаються.

— Де? — не бачачи нічого, спитала Нуся.

— А ти й не побачиш,— сказав Олелько.— Вони повертаються з швидкістю світла. Людське око не в змозі цього побачити... А онде вже й гора Селенга.

Розділ III

КРАЇНА МІСЯЧНИХ ЗАЙЧИКІВ

Нуся побачила Країну Місячних Зайчиків усю одразу — з висоти пташиного польоту (у буквальному розумінні цих слів).

Залита місячним сяйвом надхмарна вершина гори Селенга являла собою казковий квітник прекрасних нічних квітів. Ви, мабуть, знаєте, що є квіти денні, які розквітають удень при сонці, а на ніч стуляють свої пелюстки. А є квіти нічні, які навпаки розквітають уночі, а вдень закриваються. Одна з найпоширеніших нічних квіток — це матіола, або, як її ще називають, нічна фіалка. Ви її добре знаєте, від її духмяних пахощів увечері у вас завжди, я певен, радісно перехоплювало подих.

Місячні зайчики, як і сонячні, мешкали у квіткових будиночках, тільки будиночки ті були, як ви розумієте, з нічних квітів.

Посеред країни височів чудовий срібний палац. Коли Нуся спитала Олелька, що це таке, він пояснив, що то Палац Несподіваних Радостей. Місячні зайчики вважають, що найбільша радість з усіх радостей — це радість несподівана, та, якої не чекав, а вона прийшла. Несподівано, раптово, неждано-негадано. І кожен місячний зайчик намагається принести комусь із дітей саме несподівану радість. Або уві сні. Або й наяву — підказавши через сон батькам чи комусь із дорослих якусь ідею.

Щоб — прокинулась уранці дитина, а на стільці коло ліжка лежить якийсь подарунок — шоколадка, іграшка, квиток у цирк абощо.

Той місячний зайчик, якому це вдається, наступного дня вшановується привселюдно, а точніше привсезайчиково у Палаці Несподіваних Радостей. І те, що він зробив, записується у Срібну Книгу і навічно потрапляє до постійно діючої Виставки Несподіваних Радостей, щоб молоді місячні зайчики дивилися і вчилися, що і як треба робити.

На площі біля Палацу Несподіваних Радостей збираються місячні зайчики й тоді, коли треба вирішити якесь важливе державне питання, що стосується всієї Країни Місячних Зайчиків. Відбувається так звана Велика Місячна Рада.

От і зараз Олелько кудись на хвилинку зник, залишивши Нусю серед порожньої площі біля Палацу. І враз звідусюди на площу почали збігатися місячні зайчики. І незабаром уся площа була вже заповнена.

Олелько вискочив на балкон Палацу і звернувся до присутніх:

— Дорогі зайчики-братики! Подивіться на цю дівчинку і скажіть, хто з вас приносив їй учора вночі сон. Це дуже важливо.

Нуся завмерла.

Але площа мовчала. Ніхто не зголосився.

— Чи всі зайчики-братики тут? — спитав Олелько.

— Всі! — вигукнула площа.

— Гм! Дивно! — хмикнув Олелько і повернувся до Нусі.— То ж не був кошмар?

— Ні. Нормальний сон. Я не боялася,— сказала Нуся.

І раптом здаля, з краю площі, почувся тоненький голосок:

— Ой! Не всі! Не всі! Немає братика Сяйвика.

— А де ж він? — спитав Олелько. Ніхто цього не знав.

Братик Сяйвик не повернувся в Країну. Хоча давно мав повернутися.

Всі стривожилися.

— Оголошується всесвітній розшук! — сказав Олелько. ↴

І вмить площа спорожніла. Місячні зайчики розбіглися шукати свого несподівано зниклого побратима.

— І ми з тобою будемо шукати Сяйвика,— сказав Нусі Олелько.— Це він приносив тобі той сон. Тепер уже немає сумніву. І твій сон, і зникнення Сяйвика, я думаю, пов'язані між собою.

— Яким чином? — здивувалася Нуся.

— Я думаю, що перервався твій сон не сам по собі. Перервав його хтось з команди пана Морока.

— Нащо?

Бо той дідок мав сказати щось таке, чого розголошувати, на думку пана Морока, не можна було. А братик Сяйвик, який приніс тобі сон, теж став для пана Морока небезпечний, бо міг знати, що було у сні.

— Вони його вбили? — жахнулася Нуся.

— Ні. Місячні зайчики, як і сонячні, незнищенні, безсмертні. Але захопити у полон і тримати в неволі їх можуть.

— Що ж робити?

— Треба шукати.

— А де?

— Поки що не знаю.

І тут у розмову втрутилася сова Софія Павлівна, яка досі мовчки спостерігала за тим, що відбувалося, сидючи разом з пугачем Ухом Степановичем на зубчастій стіні палацу.

— Нещодавно нічні кошмари заснували свою країну — Страхолюндію. Туди й могли вони затягти Сяйвика,— сказала сова.— Там такі підземні лабіринти з усякими жахами, що й описати неможливо.

— А де це? — спитав Олелько.

— У Вражому Лісі за Чорним Озером. Як не боїшся, можна було б там пошукати.

— Як ти? — обернувся Олелько до Нусі.

Нуся, хоч і була дівчинка, проте не з боязких.

— Треба ж знайти Сяйвика,— тихо сказала вона.

Розділ IV

У ВРАЖОМУ ЛІСІ

У Вражому Лісі на березі Чорного Озера, в якому віддзеркалював
.рогатий місяць, сиділи троє — лісовик Трісь, водяник Бульк та польовик
Уу.

У Тріся була мохова борода, зелені очі, кострубаті, з сухої гілляки
руки й ноги, а на голові бриль.

У Булька була зелена борода з водоростей, голубі водянисті очі і на
голові шапка з латаття.

У польовика Уу борода була хвилясто-ковилова, очі — щілинки, наче
примружені од вітру, і на голові засмагла облуплена лисина.

Кожен тримав в одній руці березовий келих, в якому горів синім
полум'ям міцний шмурдяк, а в другій — велику золотисто-прозору
тараню.

— Будьмо! — сказав водяник і перехилив келих.— Бульк!

Польовик і собі перехилив келих і скривився:

— Уу!

Лісовик теж скривився, перехиливши келих, і вломив, закусюючи,
тараню:

— Трісь! —

Хвилину помовчали.

І саме в цю мить верховіття дерев поривчасто зашуміло од вітру.

Польовик Уу підніс догори палець:

— О! Важливе оперативне повідомлення! Вітрюган-хуліган Катастрофа доповідає, що з Країни Місячних Зайчиків летять сюди пугач Ух та сова Софка. Несуть якусь дівчинку. Супроводжує їх місячний зайчик Олелько. Що робитимемо, хлопці?

— Гм! Уже летять...— роздумливо мовив водяник Бульк.— Треба щось робити.

— Передусім треба нейтралізувати того місячного зайчика Олелька. Це головне,— сказав лісовик Трісь,— Інші нам до лампотири.

— Правильно! — кивнув Уу.— А як?

— Дуже просто,— сказав Бульк.— Хай твій Катастрофа надмухає сюди швиденько нічну хмару Чорнару. Вона затулить на небі місяць. І місячний зайчик зникне, як булька на воді.

— Правильно! — сказав Трісь.

— Чув, Катастрофо? — глянув угору Уу.— Давай виконуй, дорогий!

— Даю-у-у! — прогуло над верховіттям дерев.

І за хвилину нічна хмара Чорнара вже гасила на небі зірки й насувалася на місяць. Мить — і темрява огорнула ліс.

— О! — сказав Бульк.— Тепер і Олелько нам до лампотири! Хай прилітають банькати з тією дівчинкою.

— Хай! — сказав Трісь.— Ми її трошки полякаємо. Га-га-га! Го-го-го! Гу-гу-гу!

— Тільки якщо ви думаєте, хлопці, що я тут довго стоятиму, ви помиляєтесь,— сказала з неба хмара Чорнара.— Мене вже лоскоче-піддуває вітер Вітя. Ще трохи, і я не втримаюсь — відлечу.

— От уже той вітер Вітька! — з досадою сказав польовик Уу.— Ніяк не можу його прибрати до рук. З Катастрофою жодних проблем. Вітрюган-хуліган, а слухається, як першокласник. Що загадаєш, те й зробить — рушить, ламає, перекидає... Одне слово — Катастрофа. А Вітька віялом помахує, у спеку прохолоду навіює, у негоду теплим подихом зігріває. А щоб дах з будинку зірвати, дерево зламати абощо — годі й думати. Зараза! Якщо силове що й робить, то тільки мені в пику, на зло.

— Хлопці! — відчайдушно загукала згори Чорнара.— Швидше щось робить, бо от-от виштовхає мене Вітька.

— Давай, Уу, лети мерщій до Гургур та його жінки! Оно вони за Чорнарою, як завжди, лаються,— сказав лісовик Трісь.

— Правильно! — мотнув головою водяник Бульк. — Польовик підскочив і злетів у небо.

За Чорнарою на брудних грозових хмаринах-перинах сиділи й лаялися грім Гургур Петрович та його дружина блискавиця Блисьблись Іванівна. Товстун Гургур Петрович раз-у-раз бив себе здоровенницькими кулачищами по пузатому животу-барабану, а худюща нервова Блисьблись Іванівна хвиськала вогненним батогом.

— О! Ну чого ти знову вискочив?! — верещала вона.— Я ще не блиснула, а ти вже гуркочеш!

— Набридло! Набридло! Набридло! — бубонів він.— От кину тебе й повіюся світ за очі!

Кому ти потрібен, балабон!

— Не хвилюйся! Онде мене вже кілька малих підприємств запрошували. У відділ реклами.

— Тьху! Комерсант пузатий!

Польовик Уу підлетів до них, привітався й сказав:

— Панове! Велике до вас прохання нашої корпорації — відженіть, будь ласка, від Вражого Лісу пугача Уха Степановича та сову Софію Павлівну, коли вони підлетять. Ми у боргу не залишимося.

Гургур Петрович та Блисьблись Іванівна презирнулися.

— Завжди обіцяєте, а тоді ходи до вас вибивай по півроку обіцяне. Бюрократи! — буркотнув Гургур Петрович.

— От-от! Тут я з ним згодна. Сперечатись не буду,— підтакнула Блисьблись Іванівна.

— Чесне гемонське! На цей раз не підведемо! — бухнув себе кулаком у груди польовик Уу.

— Ну, гаразд. Значить, так... По-перше,— почала загинати свої кістляві іскристі пальці блискавиця.— Водяник Бульк дає нам з рибного асортименту: ікру, баличок, осетринку і таке інше... Список додається. По-друге, лісовик Трісь дає нам грибочки, ягоди, горіхи і таке інше... Список додається. По-третє, польовик Уу, тобто ти, даєш нам...

— Даю-даю! — перебив польовик.— Та швидше! Оно вони вже підлітають!

— Спокуха! Гургур! За мною! — і, цвюхкаючи вогненним батогом, Блисьблись полетіла назустріч сові й пугачу, які несли Нусю.

Що тут знялося!

Такої блискавки, такого грому Вражий Ліс не чув і не бачив, здається, ніколи. Блискало й гримотіло так, що навіть водяник Бульк пірнув під воду, не кажучи вже про лісовика й польовика, які відразу поховалися у дуплах дерев.

— Це нас лякають,— спокійно сказала Софія Павлівна, коли вони підлетіли до Вражого Лісу й побачили, що там робиться.

— Точно! — сказав Ух Степанович.— Нам то що, а от дівчинка...

Хоч Нусю аж пересмикувало від грому й блискавки над лісом, але вона сказала:

— Ні-ні, не хвилюйтесь. Нічого-нічого...

— Ти молодець! — сказала сова.— Ти переборюєш страх, а це справжня мужність. Вона тобі знадобиться, коли ти проникнеш у СтрахолюдіїдгТам таки по-справжньому страшно.

— Ну що ж, страшно так страшно,— зітхнула Нуся.— Давайте у Страхолюдію.

Незважаючи на шалений гуркіт і блискання, сова й пугач підлетіли до Вражого Лісу і разом з Нусею спустилися на невелику галявину, оточену столітніми дубами. Під одним з дубів зяяло чорне провалля.

— Оце й є вхід у Страхолюдію,— сказала Софія Павлівна.— Але пробач, нам туди входити категорично заборонено. Віце-президент

Страхолюндії Кошмар Кошмарович Ойой хотів, щоб ми працювали в нього страховиськами, та ми відмовилися, і він посварився з нами на все життя. Доведеться тобі самій туди йти. Будь мужньою. А ми зникаємо. Бо як побачить нас Кошмар Кошмарович, буде тобі ще гірше.

І не встигла Нуся й слова вимовити, як сова й пугач знялися й полетіли.

Розділ V

СТРАХОЛЮНДІЯ

Нуся у розпачі стояла перед чорним проваллям.

Місячного зайчика Олелька не стало відразу, як небо затягли хмари, сова й пугач полетіли. Вона була сама-самісінька у страшному Вражому Лісі перед входом у невідому Страхолюндію, одна назва якої говорила, що то не курорт. Було від чого розгубитися.

— Не бійся. Я тебе проведу,— почувся позад неї тоненький голосок.

Нуся обернулася. Нікого позаду не було.

— Хто це говорить? — тихо спитала Нуся.

— Це я — жучок-світлячок Богдан.

Тільки тепер Нуся побачила маленьку зелененьку цятку.

— Мене послав місячний зайчик Олелько. Ми з ним дружимо,— сказав жучок-світлячок.

І Нуся одразу відчула полегшення. Хоч жучок-світлячок Богдан був зовсім малюпусінький, але голосок його звучав так впевнено! І він був другом місячного зайчика Олелька. Отже, й Олелько начебто незримо був присутній тут.

— Я щойно про все дізнався,— вів далі жучок-світлячок.— Сяйвик справді у Страхолюндії.

— Але як же так? — прохопилася Нуся.— Там же немає місячного світла.

— У тому-то й справа. Лісовик Трісь записав місяць на відеоплівку, і за допомогою чаривізора зміг захопити Сяйвика у полон. Він заніс чаривізор разом із Сяйвиком до Страхолюндії. І поки він ховається у дуплі від грози, треба винести чаривізор із Страхолюндії і випустити Сяйвика. Усі страхолюндці — нічні кошмари. Вони можуть тільки лякати, але фізичної сили не мають. Отже, зробити тобі щось лихе не зможуть. Але треба поспішати, поки Гургур Петрович і Блисьблись Іванівна сваряться на небі, звинувачуючи одне одного в тому, що не змогли виконати свою обіцянку.

— Ходімо швидше! — рішуче вигукнула Нуся.

— Тільки не губи мене з очей, бо сама чаривізора не знайдеш, а я до тебе не догукаюся, таке там робиться,— сказав Богдан.

— Добре.

— Ходімо! — і жучок-світлячок полинув у провалля. «
Нуся посунула за ним.

Тільки-но вона зробила перші кроки, як з темряви засвітилися жахливі очі, заклацали зубами страшенні пащі, і моторошні крики залунали звідусіль.

Нуся втягнула голову в плечі, зіщулилася, але не відступила. Крок за кроком просувалася вона вперед, не втрачаючи з очей зелененький вогник жучка-світлячка.

Страховиська біснувалися все більше й більше, крики ставали дедалі голоснішими. У Нусі по спині бігали колючі мурашки, їй дуже хотілося втекти звідси, але вона пересилювала себе.

І раптом все зникло, і настала дзвінка тиша. І нараз у тій тиші виникло зміїне сичання. Воно все наростало, наближалось, наближалось... І знову зчинився гвалт. І жахливі страховиська. Заблимали лупатими очима і заклацали ікластими щелепами.

Але страх поволі відпускав Нусю. Найбільший страх несподіваний, а коли його знаєш, чекаєш, він уже не такий жахливий. Призвичаїтися можна й до страху.

Нуся йшла далі. Очі її вже звикли до темряви, і вона почала розрізняти ґратчасті вікна, з яких визирали чудовиська, бруковані вулички з водостоками, по яких гадючилися потворні плазуни, склепіння над головою, під якими сновигали велетенські кажани.

Нарешті жучок-світлячок Богдан підлетів до залізних дверей з іржавими кільцями замість ручок.

Крики страховиськ стали просто неймовірними.

Нуся не чула, що їй говорив жучок-світлячок, але зрозуміла, що, мабуть, треба відчинити двері. Вона взялася за іржаве кільце, і двері із скреготом відчинилися.

У темряві срібно світився екран маленького чарівізора, на якому було видно рогатий місяць і зірки серед безхмарного нічного неба. Від

місяця тяглися срібні промінці кудись у куток за дверима. Нуся зазирнула туди.

Там, зв'язаний промінцями, сидів місячний зайчик. То був Сяйвик.

Нуся побачила, як жучок-світлячок метнувся до Сяйвика і почав розв'язувати його. А Нуся кинулася і схопила чаривізор.

І тут з'явився Кошмар Кошмарович Ойой.

— Ой! Ой! — мимохіть вихопилося в Нусі: такий він був неймовірно страшний.

— Поверни негайно чаривізор! — громовий голосом закричав Кошмар Кошмарович. І від того крику затремтіли у Нусі коліна. Але, пам'ятаючи слова жучка-світлячка, що кошмари нічого не можуть їй зробити, а тільки лякають, вона не випустила чаривізора з рук. Притиснувши його до грудей, Нуся кинулася назад із Страхолюндії. Вона встигла побачити, як місячний зайчик Сяйвик пострибав слідом за нею, а жучок-світлячок Богдан полетів попереду.

Розділ VI

ВТЕЧА

— Стривай, я гукну зараз сову й пугача, а ти сховайся, щоб тебе не побачили,— писнув їй біля вуха жучок-світлячок, коли вони вискочили з провалля. І жучок-світлячок зник. А Нуся з Сяйвиком сховалися у кущах.

Ще періщив дощ, і блискало, й гримотіло, але видно було, що гроза потроху вщухала, що Гургур Петрович та Блисьблись Іванівна от-от помиряться. І тоді повилазять із своїх схованок лісовик Трісь і польовик Уу, і випірне з води водяник Бульк. Одберуть вони в Нусі чаривізор і знову запроторять Сяйвика у Страхолюндію, тепер уже навіки. До кінця

звільнитися Сяйвик може лише тоді, як на чаривізор впаде місячне світло, щоб Сяйвик мав змогу перескочити з чаривізорного променя на живий місячний промінь.

Нуся з тривогою прислухалася до затихаючого гromу. Невже не встигне жучок-світлячок?!

Аж от стиха залопотіли крила, і на галявинці з'явилися Софія Павлівна та Ух Степанович. Нуся вискочила з кущів їм назустріч.

Гойдалка валялася у траві, там, де її покинули. Сова й пугач схопили її своїми могутніми лапами. Нуся сіла, і вони злетіли в небо.

І саме вчасно. Бо якраз у цю мить з води вигулькнув водяник Бульк. Він встиг помітити, як злетіли в небо втікачі, і заволав щосили:

— Гей! Хлопці! Щоб вам у носі свиснуло! Де ви поховалися?! Вони ж тікають!

— Га?! — вистромився з одного дупла лісовик Трісь.

— Що?! — вистромився з другого дупла польових Уу.

— От вам і "га"! От вам і "що"! — роздратовано закричав Бульк.— Я під водою, звичайно, не чую й не бачу. Але ж куди ви дивилися, трясця вам у печінки!

— Так гроза ж була! Таке робилося! — чухав лисину польових Уу.

— Невже Гургур та Блисьблись не відлякали їх?! Ти диви! А я був певен. Ми ж домовилися. От же! — кривився Трісь.

Тут з провалля почувся голос Кошмара Кошмаровича:

— Чаривізора вкрали!

Лісовик схопився за голову:

— Мій чаривізор! Я ж без нього, як без рук!

— Катастрофо! У погоню! Дожени! Поверни! Відбери! —

Над верховіттям дерев зашумів вістряган-хуліган. І кинувся у погоню.

Втікачі відлетіли вже за межі Вражого Лісу, але їх ще можна було наздогнати. Та тут навперейми Катастрофі раптом підлетів вітер Вітя, збив і закрутив його у вихор.

— А щоб тобі! — закричав Катастрофа, звиваючись угору і намагаючись вирватися. Проте лагідний вітер Вітя мав неабияку силу. Він міцно обіймав Катастрофу і лоскотав його своїми дужими руками. Як усі хулігани, Катастрофа страшенно боявся лоскоту і закручувався у шалений смерч, не в змозі зрушити з місця.

Тим часом втікачі були вже далеко. І коли вітер Вітя нарешті відпустив Катастрофу, доганяти їх було пізно.

Водяник, лісовик і польовик разом лайнулися поганими словами. Та тільки безсило презирнулися. Що вони могли зробити? Що можна зробити вітрові?

Розділ VII

ПРОДОВЖЕННЯ СНУ

І от знову Нуся в Країні Місячних Зайчиків.

Місячні зайчики обступили Сяйвика, вітають його з поверненням, розпитують, радісно галасують.

І Нусю всі вітають, дякують за мужність, за витримку, за те, що визволила Сяйвика.

Та враз Олелько вигукнув:

— Стривайте! Не можна гаяти часу. Треба, щоб Сяйвик негайно повернув Нусю в її вчорашній сон. Аби вона дізналася, що там сталося у того дідуся. Давай, Сяйвику!

Ну що ж, хай засинає. Я зараз принесу той сон,— сказав Сяйвик.

Нуся відчула, як очі її почали злипатися, п'янкий запах матіоли наморочив голову, присипляв... і...

І враз Нуся опинилася у тому ж лісі, що й учора. Перед нею стояв маленький заплаканий дідок у червоному крислатому капелюсі і білих шатах.

— Так от слухай,— сказав він.— Я гном. Спиридон Спиридонович Красношапка. У мене є онук гном-агроном Цибулька, дуже здібний хлопець, який намагається вилікувати цей ліс. А ліс хворий. Бо лісовик Трісь губить, нищить його. Лісовик зацікавлений, щоб у лісі було більше загиблих сухих дерев, бо ж він тріщить, ламаючи сухі гілки, і лякає цим усіх, хто заходить до лісу. Лісовик Трісь вимагав від онука Цибульки, щоб той не заважав йому нищити ліс, а Цибулька не слухався. І от лісовик зачаклував його, перетворив на звичайнісіньку цибулину і віддав панові Мороку у Зландію. Тепер мій онук лежить десь серед інших цибулин у Баби Яги. І Баба Яга може будь-коли скришити його у борщ або в печеню чи ще в якийсь наїдок. І пропаде, загине мій любий дорогий онук Цибулька! — гном Спиридон Спиридонович Красношапка знову заплакав.

— Не плачте! — мовила Нуся.— Ви ж казали, що його можна врятувати. Скажіть лише як, і я все зроблю.

— Ех-хе-хе! — зітхнув гном.— Чи зможеш? А як зможеш, то чи захочеш?

— Ну я ж сказала! — образилася Нуся.

— Тоді слухай. Розчаклувати мого онука Цибульку можна тільки за допомогою квітки матіоли, нічної фіалки, та й то не простої, а тієї, що росте у Країні Місячних Зайчиків. Отже, тобі, по-перше, треба потрапити у Країну Місячних Зайчиків. По-друге, взявши там матіолу, проникнути у Зландію і там, доторкнувшись квіткою матіоли до цибулини, у яку перетворив мого онука лісовик, розчаклувати його. Але це ж так небезпечно! Там же у Зландії стільки вражої сили — і Баба Яга, і Змій Горинич, і Кощій Безсмертний, і всякі інші. Не кажучи вже про пана Морока...

— Але ж Цибульку та вража сила може одразу знову зачаклувати,— сказала Нуся.

— Ні. Вдруге зачаклувати його вже не зможе ніхто¹, -Розчаклованого зачаклувати неможливо. Такий казковий закон.

Нуся ще хотіла щось сказати, але не встигла. На цьому сон перервався. Нуся прокинулася.

— Ну що? — спитав Олелько.

Нуся розповіла свій сон, слово в слово переказавши все, що говорив гном Спиридон Спиридонович.

— Ну що ж,— сказав Сяйвик.— Першу умову ти виконала. Ти вже в Країні Місячних Зайчиків. І квітку матіоли, вважай, маєш. Тепер треба летіти у Зландію. Причому зараз же, уночі, поки вража сила спить.

— Спить, та не вся,— зауважив Олелько.— Пан Морок не спить. Для нього ніч — робочий час.

— Точно. Треба якось відвернути його увагу,— сказав Сяйвик.

— Правильно! — погодився Олелько.— Це можемо зробити ми, хтось із нас. Скориставшись з чаривізора лісовика Тріся. Ніхто не зможе затулити нам місяць.

— Точно! Здорово ти придумав. Цур полечу я! — вигукнув Сяйвик.

— І я! Оскільки я придумав!

— І я! І я! І я!..— залунало звідусіль.

— Ні! — рішуче сказав Олелько.— На проміння чаривізора перескочимо тільки Сяйвик і я. Всім ризикувати не можна. Якщо всіх кудись запроторять, хто ж тоді носитиме людям сни?

Місячні зайчики змушені були погодитися.

Розділ VIII

У ЗЛАНДІЇ

Пан Морок, кутаючись у чорний оксамитний плащ з каптуром, неквапно походжав по Зландії. Всі спали. У своїй хатинці на курячих ніжках свистіла носом Баба Яга. Хукав крізь сон полум'ям на ґанку Змій Горинич, який завжди спав на ґанку, щоб не наробити у хаті пожежі. А з

будиночка Коція Безсмертного лунало таке гучне хропіння, що будиночок аж хитався й підскакував на фундаменті.

Пан Морок задоволено усміхався. То були для нього наймиліші хвилини. Щойно він балакав по чарифону з віце-президентом Страхолюндії Кошмаром Кошмарови-чем. Ойой доповів своєму президентові, що всі кошмари розбіглися лякати людей і у Страхолюндії тиша і спокій. Про надзвичайну подію, яка сталася нещодавно, тобто про звільнення Нусею Сяйвика і втрату чаривізора, пан Морок ще нічого не знав. Кошмар Кошмарович не наважився доповісти Панові Мороку про це уночі, і щоб не псувати йому настрої, вирішив відкласти на ранок.

Настрої у пана Морока був таким чином пречудовий. Вій уявляв собі, як здригаються і скрикують крізь сон від кошмарів люди, тихенько підхихикував і мугикав собі під ніс пісеньку, яку щойно склав:

"Тари-бари-бумбарари!

Я співаю про кошмари,

Про кошмари неймовірні

І жахливі.

Про хвилини мої радісні,

Щасливі.

Бо для мене кайфу кращого

Немає,—

Коли хтось кричить від страху

І страждає.

Тари-бари-бумбарари!

Та нема страшніше кари,

Ніж мої нічні кошмари.

Тари-бари-бумбарари!.."

Він так захопився, що не одразу помітив, як у нічному небі з'явилося щось дивне. Справді сова й пугач, які тримали у лапах гойдалку з дівчинкою, виглядали незвичайно. Пан Морок вгледів їх лише тоді, як вони вже підлетіли до Зландії. Мить — і вони сховалися за верховіттям дерев. У пана Морока навіть майнула думка — чи не один це з кошмарів завітав на його пісню. Іноді вони це робили. Але завжди одразу з'являлися перед його очі. А тут ніхто не з'явився.

— Ану-ну! Що це за мара? — здивувався пан Морок і посунув туди, де зникла за деревами ота чудасія.

І враз на трухлявому пеньку в гущавині пан Морок побачив місячного зайчика, який усміхався і прями довгими вушками.

— Тю! — вражено сказав пан Морок, глянувши на захмарене небо.— Звідки ти взявся?!

І в цей час в іншому місці на кущі з'явився другий місячний зайчик.

— Тю! — вражено повторив пан Морок.

Другий зайчик теж усміхався і прями довгими вушками.

— А згиньте! Трах-тарарах! — гримнув пан Морок і змахнув полами свого чорного плаща.

Але місячні зайчики не згинули. А просто перескочили на інші місця і застрибали по гілках дерев. Пан Морок кинувся за ними.

Тим часом Нуся, залишивши чаривізор сові й пугачу, кинулася до хатки на курячих ніжках.

У Нусі калатало серце, коли вона, відчинивши двері, переступила поріг. Ще б пак! Упемпе в житті вона потрапила до хатки Баби Яги.

Півхати займала велика піч, у якій палахкотіло вугілля. На печі, посвистуючи довгим гачкуватим носом, спала Баба Яга. У її роззявленому роті стирчав один-єдиний гострий жовтий зуб. Відстебнута костяна нога лежала на ослоні.

У кутку стояв мішок з картоплею, а на ньому корзина з цибулею.

Затиснувши у руці квітку матіоли, Нуся навшпиньках підійшла до корзини. І почала по черзі притуляти квітку матіоли до цибулин.

"Невже Баба Яга вже скришила ту цибулину?" — з жахом подумала дівчинка.

Та враз одна з цибулин заворушилася, ожила, і з корзини піднявся чоловічок — голова, схожа на цибулину, зелена борідка, мов цибулячі стрілки, на потилиці гном'ячий ковпачок з китицею, зелені оченята дивляться здивовано-радісно. Аж тут на печі заворушилася й пронизливо свиснула носом Баба Яга.

— Тікаймо! — шепнула Нуся.

Гном-агроном Цибулька спритно метнувся до дверей, з розгону перескочив через поріг і зник. Баба Яга його й не помітила.

Нуся рвонулася теж... Але не встигла. Кістлява рука Баби Яги схопила її за плече.

Розділ IX

ЦИБУЛЬКА І ЛОМИКАМІНЬ

— Хе-хе-хе! Дівчинкою пахне! Дуже приємно! Люблю дівчаток на снідання,— засміялася Баба Яга.— Хе-хе-хе!.. Можна було б і зараз тебе на рогач та — шургиць! — у піч, підсмажити гарненько. Але ще ніч, до сніданку далеко. А я люблю свіженьке... Доведеться тобі у моїй ступі посидіти, поки я досипатиму...

Баба Яга, між тим, так і не вставала з печі. Виявляється, руки в неї могли видовжуватися, і, лежачи на печі, вона своїми видовженими руками зв'язала Нусю, вкинула її, зв'язану, у величезну кам'яну ступу, що стояла край вікна, і накрила зверху кришкою. Після цього повернулася на інший бік і знову засвистіла носом.

"Ну от! — у відчаї подумала Нуся.— Попалася! Що ж тепер буде з Цибулькою?"

Вона спробувала підняти кришку ступи, але — де там! — то була така величезна кам'яна брила, що навіть зрушити її з місця було неможливо.

Нуся почала уявляти собі, як Баба Яга підхоплює її рогачем і шургицяє у піч, як полум'я з усіх боків обпікає її, і в неї справді запекло в грудях.

"Сама винна! Було б спритнішою бути, швидше вискакувати з хатки. А тепер ніхто вже мене не врятує. Нікому!"

І так їй стало прикро, так гірко, що сльози самі собою навернулися на очі. Все-таки вона була маленька дівчинка, а не Ілля Муромець чи Котигорошко.

І тут раптом Нуся почула, як хтось шкребеться нагорі, там, де кришка.

Нуся завмерла, затамувала подих.

Враз кам'яна брила хитнулася і зсунулася з місця. Не набагато, на якийсь міліметр, але зсунулася і продовжувала сунутися далі. От крізь шпарку вже видно жовте світло від полум'я, що в печі.

Нуся чекала мовчки, терпляче.

Шпарка все розширювалася й розширювалася. І от у ній з'явилася олова гнома Цибульки. Він приклав палець до губів (цить, мовляв), заліз у ступу і почав швидко розв'язувати Нусю.

Радісна хвиля огорнула Нусю, сльози одразу висохли на її очах.

А кам'яна кришка все сунулася й сунулася.

Нуся не витримала й тихо спитала:

— А хто це відсуває кришку?

— Квітка Ломикамінь,— прошепотів Цибулька.— Я ж усе-таки гном-агроном, з усіма рослинами дружу. Без неї нам би важезну кам'яну брилу не зсунути.

Він закінчив розв'язувати Нусю. В цей час кришка була вже відсунута настільки, що можна було пролізти.

— Давай швиденько! — прошепотів Цибулька.

Нуся вибралася зі ступи, скочила вниз, але не втрималася на ногах, поточилася й зачепила головою чавунець, що стояв на припічку. Чавунець гепнувся на підлогу.

Нуся завмерла. Ой! Зараз прокинеться Баба Яга і...

— Не бійся! Не прокинеться! — сказав Цибулька, що стояв у цю мить на краю ступи, тримаючи у руці червону квітку Ломикамінь.— Я їй на всяк випадок дурману під ніс підсунув.

Тільки тепер Нуся помітила, що під гачкуватим носом Баби Яги лежить жмут білих квітів.

— Але ризикувати не треба,— усміхнувся Цибулька.— Більше чавунці на підлогу не кидай.

— Не буду! — ї собі винувато усміхнулася Нуся. —
Вони прожогом вискочили з хатки Баби Яги.

Розділ X

ПАН МОРОК ГНІВАЄТЬСЯ

У той час, як Нуся сиділа у ступі, а Цибулька її визволяв, пан Морок ганявся за місячними зайчиками. Він був страшенно розлючений. Такого ще не було, щоб у глупу, безмісячну непроглядну ніч по Зландії вільно бігали місячні, зайчики та ще й дражнилися, кепкували, аніскілечки не боячись наймогутнішого пана Морока. До того ж він ніяк не міг збагнути, як вони тут опинилися. Бо ж, як ви пам'ятаєте, Кошмар Кошмарович приховав від нього те, що сталося у Страхолюдії, відклав на ранок.

Тим часом сова Софія Павлівна та пугач Ух Степанович, передаючи одне одному маленький чаривізор, раз-у-раз перелітали з ним з дерева на дерево, щоб пан Морок не міг встежити, звідки тягнуться промінчики, які дають життя Сяйвику і Олельку.

Та врешті-решт пан Морок все-таки помітив, що сова й пугач поводяться якось підозріло. А коли помітив, то...

— Замріть! — гукнув він громовим голосом.

І Софія Павлівна та Ух Степанович завмерли, залякли, заціпеніли. Вони все-таки були нічні птахи. А пан Морок мав особливу владу над усім, що пов'язано з ніччю, з темрявою.

Мить — і він уже був біля сови й пугача.

— Ага-а! Чаривізор! Тепер все розумію! — люто просичав пан Морок. — Як я одразу не здогадався. Ви будете покарані! І Кошмар Кошмарович буде покараний — за те, що вчасно не доповів мені про зникнення чаривізора.

Олелько й Сяйвик розгубилися.

— Здається, ми попалися,— сказав Сяйвик.— Звичайно, сам пан Морок одібрати чаривізор не може, він фізичної сили не має, бо зроблений з темряви. Але він зараз гукне когось із вражої сили і тоді... Зв'яжуть нас промінцями, як мене вже зв'язували, і кудись запроторять...

— І Нусі щось нема,— зітхнув Олелько.— Я хвилююсь, чи не сталося з нею біди...

— Я тут! — почулося з-за кущів, і звідти з'явилася Нуся разом з гномом Цибулькою. Вони підійшли саме тоді, як пан Морок гукнув сові й пугачу: "Замріть!"

— Одімріть! — голосно гукнула раптом Нуся.

І це було так несподівано для пана Морока, що на якусь мить влада його над пугачем і совою пропала, і вони знову ожили.

І тут уже вигукнув гном Цибулька: і

— Дерева, квіти, кущі і трави! Не для забави, для святої справи ростіть швиденько, станьте стіною і затуліть від нас пана Морока собою!

І враз дерева, квіти, кущі і трави стали стіною і затулили собою пана Морока.

— Летімо швидше! — гукнув Цибулька.— Бо довго вони не зможуть його затуляти.

Нуся швиденько сіла на гойдалку, притулила до грудей чаривізор, Цибулька вмостився у неї на руках, сова й пугач змахнули крилами, і вони злетіли в небо.

Розділ XI

СВЯТО У ПАЛАЦІ НЕСПОДІВАНИХ РАДОСТЕЙ

Країна Місячних Зайчиків зустріла їх так, як зустрічають на землі космонавтів, що повертаються з далекої міжпланетної подорожі.

Місячні зайчики вишикували почесну варту. Тільки замість рушниць кожен "вартовий" тримав квітку нічної фіалки.

А зведений хор місячних зайчиків співав на все небо:

"Слава! Слава! Слава

Дівчинці Ганнусі!

Слава Нусі, слава,

Слава і хвала

За її хоробрість,

За її діла!

Цибульці-гному,

Гному-агроному

Слава і хвала!

І сові і пугачу

Слава і хвала —

За хоробрість їхню,

За добрі діла!

Клята вража сила

Врешті-решт безсила

Проти сил добра.

Добрим силам слава,

Слава і — ура-а!.."

Проспівавши це, місячні зайчики вибачилися, що сову й пугача славили без імен, позаяк імена їхні не ставали у поетичний розмір. Тобто Софія Павлівна ставала, а Ух Степанович аж ніяк. І, щоб не ображати Уха Степановича, вирішили не називати й Софію Павлівну.

Софія Павлівна та Ух Степанович анітрішечки не образилися.

А потім їх усіх повели до Палацу Несподіваних Радостей.

І там оголосили:

— Рішенням Великої Місячної Ради дівчинка Ганнуса, тобто Нуса, стає Почесною Громадянкою Країни Місячних Зайчиків і її ім'я заноситься у Срібну Книгу Несподіваних Радостей.

— Ой, за що?..— зашарілася Нуса.

— Як це — за що?! — вигукнув Цибулька.— Ти подарувала мені несподівану радість. Я не сподівався, що ти мене розчаклуєш, а ти взяла й розчаклювала.

— І мені ти подарувала несподівану радість,— сказав Сяйвик.— Я й не сподівався, що ти мене вирятуєш із Стра-холюндії, а ти вирятувала.

— І нам із Софією ти подарувала несподівану радість,— сказав Ух Степанович.— Ми так заціпеніли, коли пан Морок сказав нам "Замріть", що думали — уже й не ворухнемось ніколи. А ти гукнула "Одімріть", і ми ожили.

Що тут скажеш? Усе було саме так.

І в Палаці Несподіваних Радостей почалося свято.

Описувати свято — справа невдячна. Бо ніякі слова не можуть замінити отого святкового піднесення, коли все у тобі тремтить, дзвенить і підскакує. Коли ти смієшся і сам не знаєш, чого смієшся... Бо ти не просто смієшся, а смієшся, танцюєш і співаєш водночас...

Ні, описувати свято не берусь. Скажу тільки, що, танцюючи, співаючи і сміючись, Нуся побачила раптом перед собою старенького гнома Спиридона Спнридоновича Красношапку. Він вдячно кивав Нусі і усміхався. З очей його струменіли сльози. Але то вже були сльози радості.

Звідки він тут узявся?

Хто його зна.

А звідки беруться чарівні сни?

Звідки беруться казкові несподіванки?

Звідки взагалі береться казка?

Ніхто точно не знає...

Розділ XII

ПРОБУДЖЕННЯ

Нуся прокинулася і розплющила очі.

У вікно заглядало веселе ранкове сонце. У саду дзвінко гомоніло птаство. А на підвіконні сидів, усміхаючись, сонячний зайчик Терентій.

І Нусю враз охопило тремтливе щемке передчуття. Вона підхопилася з ліжка й кинулася до вікна. Мама вже поралася на городі. Тато цюкав молотком, щось майструючи. А їхній вухатий песик Дюк гасав по подвір'ю, полохаючи курей і червоного півня Галагана...

І Нуся раптом подумала — як добре жити на світі, колити прокинулася ясного сонячного ранку і знаєш, що тебе чекає попереду довгий-довгий, з багатьма подіями день! І як добре, що є на світі сонячні та місячні зайчики! І що є такі гарні створіння, як гном-агроном Цибулька, який дбає про живу природу! І жучок-світлячок Богдан, який не дасть заблукати уночі в лісі. І лагідний вітер Вітя, що завжди виручить у скрутну хвилину. А, головне, що, як співають місячні зайчики,

"Клята вража сила

Врешті-решт безсила

Проти сил добра.

Добрим силам слава!

Слава і — ура!"

Нуся ще не знала, що вона сьогодні робитиме, але твердо вирішила — сьогодні вона подарує комусь хоч маленьку, але несподівану радість. Обов'язково — несподівану!

І їй стало так гарно, так гарно — від самої лише цієї думки!..

Адже дарувати комусь радість — це ж і самому радість! І, може, це найбільша радість на світі...

І якщо ти можеш подарувати комусь несподівану радість — даруй, не задумуючись!..